

Synodální proces v naší farnosti

V sobotu 7. května jsem se zúčastnil diecézního synodálního setkání, kterým prakticky vyvrcholila první část celého synodálního církevního procesu, probíhající v jednotlivých farnostech. Na diecézním setkání byl představen návrh závěrečného dokumentu, zahrnujícího souhrn výstupů z jednotlivých synodálních skupinek, který velmi odborně zpracoval diecézní synodální tým. Mnozí z nás jsme se obávali, jak se na diecézní úrovni podaří vypořádat s tak náročným úkolem, jakým beze sporu je prostudovat 782 formulářů vyplněných na závěr svých setkávání jednotlivými skupinkami a jejich výstupy převést do podoby výsledného materiálu, který bude pokud

možno co nejvěrněji reflektovat obsah těchto výstupů. Výsledek je však opravdu zdařilý a diecézní tým v tomto ohledu zaslouží velkou pochvalu.

Jaký bude další osud tohoto materiálu? Diecézní tým jej pro potřeby celonárodního diecézního setkání zestruční z původního rozsahu cca 30 stran na 10 stran. I tato fáze bude důležitá, vždyť jde o to, aby tento proces neznamenal snížení kvality a vypovídací schopnosti textu. Výsledný dokument bude poté zveřejněn a postoupen ke zpracování na celonárodní úrovni. Tam se spolu s obdobnými materiály ostatních diecézí stane podkladem pro zpracování a projednání celonárodního synodálního výstupu. Podle aktuálních informací má být celý synodální proces v ČR završen v červenci tohoto roku.

Na úrovni farnosti jsme tedy u cíle: svůj úkol prodiskutovat a promodlit navržená synodální témata jsme splnili. Za to chci všem účastníkům synodálních skupinek jménem farního koordinátora Václava Dřímala, jménem kněží a jáhnů, celé pastorační rady i jménem svým ze srdce poděkovat.

Jistě se ptáte, co bude dál. Budeme čekat, co s národními materiály udělají v Římě? V některých ohledech určitě ano, protože některé z výstupů diecézního textu se dotýkaly věcí, které nelze na diecézní ani národní úrovni rozhodnout. Mezi ně patří například otázka zdobrovolnění celibátu nebo možnost svěcení ženatých mužů. I to se ve výstupech synodálních skupinek objevovalo, zejména ve vztahu k současnému nedostatku kněží a reálné sociální osamocenosti, kterou mnozí z nich prožívají. Lze očekávat, že obdobně tomu bude i v ostatních diecézích. Souvisejícím tématem byla i otázka formace kněží a jejich příprava na výkon kněžské služby. Pro budoucnost církve je to jedno z klíčových témat. Vždyť dnešní doba na ně klade opravdu velké nároky (a kdyby jim kněz měl vyhovět sám, musel by být vlastně jakýsi superman). Mezi tématy přesahující diecézní úroveň náleží i postavení pastoračních rad ve farnosti a jejich odpovídající formální zakotvení v církevním právu. Na druhé straně je však mnoho věcí, které na místní úrovni řešit můžeme a není nutno čekat na „pokyny shora“. Vždyť hlavním účelem synodálního procesu bylo povzbudit ke vzájemné spolupráci uvnitř jednotlivých farností. Tedy hledat prostor, který laikům může být v církvi svěřen, a tím uvolnit ruce kněžím a jáhnům, aby se mohli více věnovat tomu, k čemu jsou povoláni a vysvěceni. A v tomto ohledu záleží především na naší vzájemné komunikaci a otevřenosti, ochotě spolupracovat a převzít zodpovědnost.

V naší skupince k tématu č. 8 jsme si to uvědomili při rozjímání biblického textu Ex 18, 13-23 popisujícího setkání Mojžíše s jeho tchánem Jitrem. K setkání došlo nedlouho poté, kdy Hospodin

zázračně převedl izraelský národ přes Rákosové moře. Když tchán Jitro, midjanský kněz, viděl, že Mojžíš veškeré záležitosti svého lidu rozsuzuje sám, řekl mu:

17 „Není to dobrý způsob, jak to děláš. 18 Úplně se vyčerpáš, stejně jako tento lid, který je s tebou. Je to pro tebe příliš obtížné. Sám to nezvládneš. 19 Poslechni mě, poradím ti a Bůh bude s tebou: Ty zastupuj lid před Bohem a přednášej jejich záležitosti Bohu. 20 Budeš jim vysvětlovat nařízení a řády a učit je znát cestu, po které mají chodit, i skutky, které mají činit. 21 Vyhlédni si pak ze všeho lidu schopné muže, kteří se bojí Boha, milují pravdu a nenávidí úplatek. Dosad' je nad nimi za správce nad tisíci, sty, padesáti a deseti. 22 Oni budou soudit lid, kdykoli bude třeba. Každou důležitou záležitost přednesou tobě, každou menší záležitost rozsoudí sami. Ulehči si své břímě, ať je nesou s tebou. 23 Jestliže se podle toho zařídiš, budeš moci obstát, až ti Bůh vydá další příkazy. Také všechny tento lid dojde na své místo v pokoji.“

Text je velmi výmluvným příkladem toho, jak by to mělo ve farnosti fungovat. Některé záležitosti bude vždy rozhodovat kněz. Jeho úloha je v mnoha ohledech nezastupitelná. Nicméně je mnoho jiných věcí, kterými se kněz nemusí zabývat a může (má!) je svěřit někomu jinému. Všimněme si závěru textu: když to Mojžíš udělá podle Jitrovy rady, lid *dojde na své místo v pokoji* (v. 23). Nejde tedy o pouhé pragmatické rozdělení úkolů ve farnosti, aby se zvládla potřebná škála věcí, které je třeba zařídit, a kněz se přitom úplně nevyčerpá. Ve hře není nic menšího, než dojít k cíli a zachovat si pokoj! A ještě jednu důležitou věc bych rád zmínil: pokud Mojžíš svého tchána poslechne, *Bůh bude s ním* (v. 19). Jitro ujišťuje Mojžíše, že se nemusí bát svěřit úkoly jiným, protože jeho hlavní oporou bude Bůh.

Obě strany se to stále musíme učit: kněží zvat laiky do spolupráce při správě farnosti, laici do této spolupráce vstupovat. Obě strany pak společně hledat prostor pro tuto spolupráci. V katolické církvi, postavené na hierarchické struktuře, to není ani pro jednu stranu jednoduché. Kněží jsou zvyklí dělat si většinu věcí sami – bývá to nejrychlejší a nejjednodušší, navíc v mnoha malých farnostech se prakticky nemají o koho opřít. Laici zase bývají pasivní a v případě, že jim místní farář nedává dostatečný prostor nebo jim z nějakého důvodu nevyhovuje, mohou chodit do jiné farnosti. Do této situace však přichází výzva papeže Františka: *prostřednictvím dialogu a naslouchání znovu objevme hluboce synodální povahu církve a společně se učme, jak máme podle Božího volání být církví ve třetím tisíciletí (viz Vademecum, str. 5)*. Myslím, že mohu mluvit za velkou většinu z nás, kteří se zapojili do synodálních skupinek, když uvedu, že jsme si uvědomili, jakou šanci nám synodální proces dává a jaký prostor se pro nás otevírá, pokud budeme postupovat opravdu společně. I v naší farnosti je mnoho možností, jak zapojit do organizace a správy místní církve více laiků. Kněžím a jáhnům by se otevřel další prostor pro duchovní a pastorační aktivity. A navíc – i v pastoračních aktivitách je velký prostor pro zapojení laiků!

Jedním z častých výstupů našich farních skupinek bylo, že v naší farnosti máme sice velké množství aktivit, ale vážně vzájemná komunikace mezi nimi. Každý rozvíjíme to své, ale vzájemně spolu moc nepočítáme. Jdeme tedy spíše vedle sebe, a ne spolu. Výstupy také obsahovaly konstatování, že stávající pastorační rada je málo aktivní, že se schází spíše nepravidelně a málo se věnuje tématům z oblasti pastorace. Někteří z nás mají špatnou zkušenost s kněžími nebo církví obecně. Na druhé straně se ve výstupech objevilo množství velmi dobrých námětů, co ve farnosti zlepšit, jak více fungovat jako rodina, jak slavit liturgii s větším zapojením dětí a laiků, jak lépe oslovit lidi mimo církev atd. Po dohodě s o. Pavlem bude souhrn farních synodálních výstupů v nejbližší době uveřejněn na webu farnosti, abyste se s ním mohli seznámit a sami si udělat představu o uvedených návrzích.

Současně jsme si však během synodálního procesu uvědomili, že je mnoho věcí, za které máme být v naší farnosti vděční: jsme skutečně živou a pestrou místní církví, výjimečnou jak počtem

společenství či nejrůznějších aktivit, tak také jejím ekumenickým zaměřením a zapojením farníků do společenských a politických aktivit. Máme být vděční za naše kněze a jáhny a rovněž i za to, že se s námi zapojili do skupinek a synodální proces vnímají jako šanci k prohloubení vzájemné spolupráce ve farnosti.

Jak tedy dál? Prvním krokem by měla být volba nové pastorační rady. Funkční období té stávající již končí a bude nutno ustanovit novou. Podle platných stanov je část pastorační rady volena, část jmenována farářem, někteří jsou členy pastorační rady automaticky (kněží, jáhnové, členové řeholních společenství, uznaných hnutí, zástupci škol atd.). Na základě výsledku společného setkání všech členů našich farních synodálních skupinek bychom měli postupovat tak, aby pastorační rada byla akceschopná, tedy s menším počtem členů než dosud, a jednotliví členové po dohodě s kněžími převzali příslušnou část zodpovědnosti za konkrétní oblast pastoračních úkolů (např. společné slavení, vzdělávání a formace, farní web a média, dobrovolnictví, mládež, senioři, evangelizace, ekumena, úklid a výzdoba kostelů, organizace společných farních akcí apod.). Dle stanov je možno postupovat i tak, že v případě velkého počtu členů se z pastorační rady vyčlení menší skupina, tzv. pastorační výbor, který se stane vlastním výkonným prvkem pastorační rady.

Navazujícím krokem může být tzv. farní sněm, tedy oslovení všech lidí ve farnosti a společné hledání dalšího směřování naší farnosti jak směrem dovnitř, tak i ve vztahu ke společnosti. Jedním z výstupů farního sněmu by mohlo být ustanovení tematických skupinek, které by byly zastřešeny příslušným zodpovědným zástupcem v pastorační radě.

Ať už se však rozhodneme postupovat jakkoliv, vždy bude důležité kráčet synodálně, tedy společně. Hledat to, co nás spojuje, vnímat, že velká různost aktivit naší farnosti je výzvou ke vzájemnému obohacování a inspiraci, prostorem, v němž společné úsilí může znásobit možnosti jednotlivců i jednotlivých společenství. Klíčovým měřítkem správnosti zvolené cesty musí být – ve smyslu výše uvedeného biblického textu – pokoj a vnitřní jednota farnosti.

Společně s kněžími a jáhny, s koordinátorem farní synodální cesty Václavem Dřímalem a členy stávající pastorační rady se pokusíme připravit nové volby a jmenování nových členů pastorační rady, vycházející z výše uvedených závěrů. Zároveň Vás, sestry a bratři, již nyní vyzývám k přemýšlení o tom, zda se chcete zapojit do práce v nové pastorační radě a v jaké oblasti její činnosti byste chtěli působit. V každém případě Vás však prosím, abyste v modlitbě naši farnost a její budoucnost svěřovali našemu Pánu, vyprošovali přímluvu jeho matky Panny Marie a v praktických věcech i sv. Josefa.

Bohdan Mikušek